

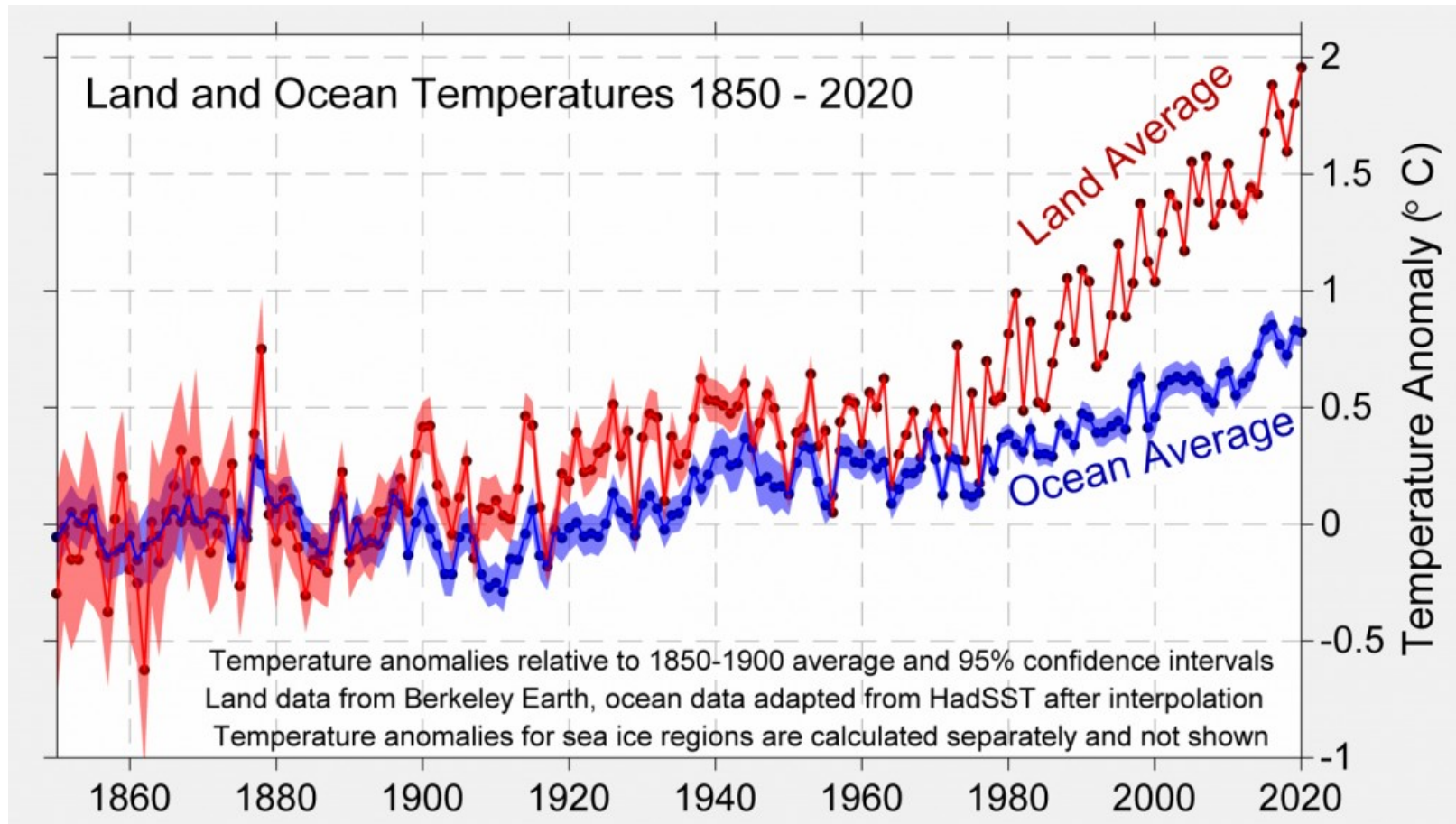
Klimatická krize a (ne)reakce lidstva:

**vybrané podstatné přírodovědné,
technické, politické, ekonomické,
sociální, psychologické, právní, etické a
nakonec náboženské aspekty.**

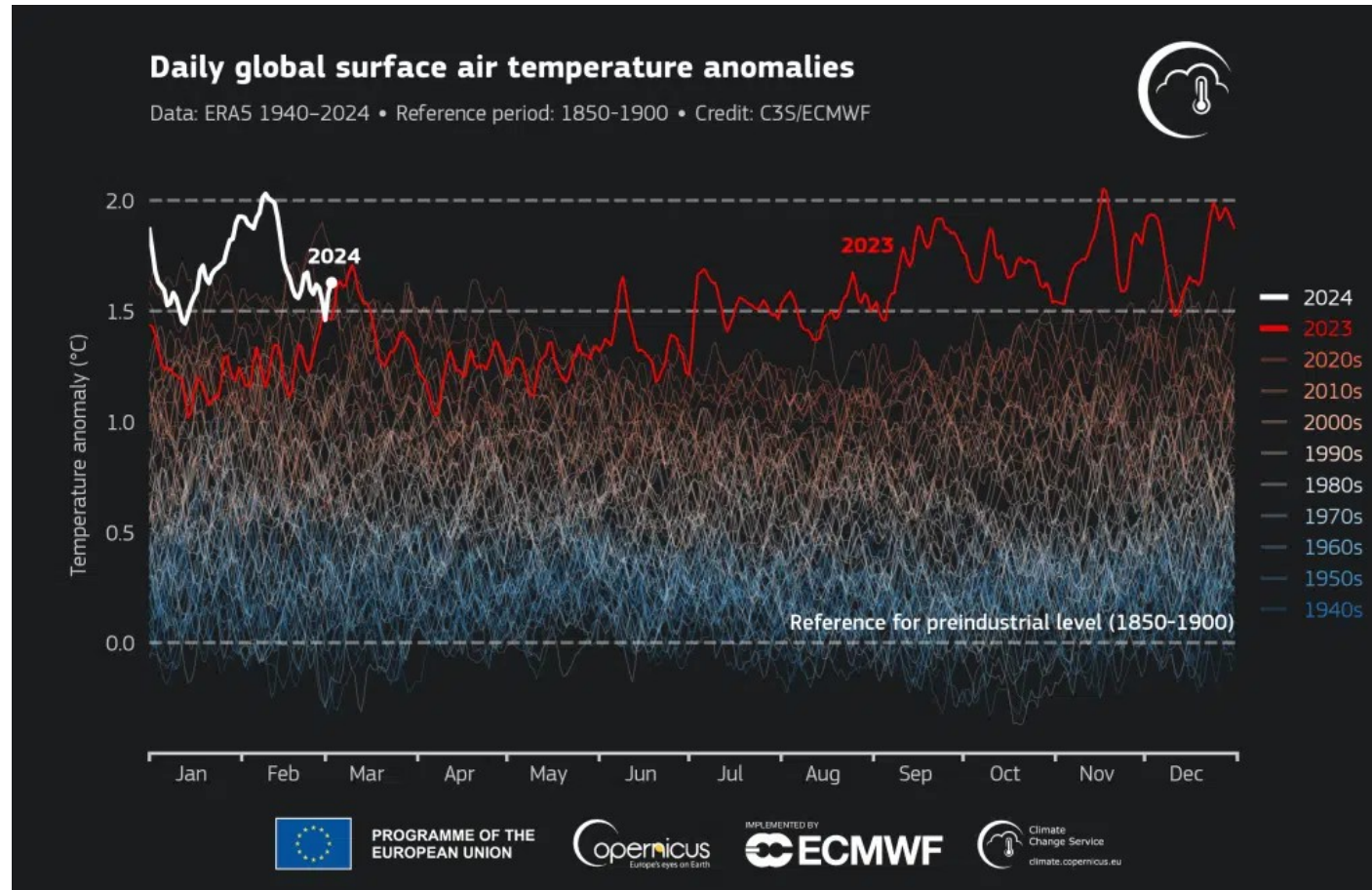
Vlastní představení a zdůraznění mezí

- [Osobní stránka prof. JUDr. Filip Křepelka, Ph.D. \(muni.cz\)](https://www.muni.cz)
- Právo Evropské unie, zdravotnické právo a dopravní právo.
- Obecně tedy právo.
- Klimatická změna – přemnohé vědy: přírodní, technické, ba medicína, společenské, humanitní...
- Proto také Mezinárodní klimatický panel OSN jako shrnovač...
- Právníci stejně musejí vyhodnocovat jevy a opřít se přitom o všemožné vědy...
- Zkušenost vedoucího katedry a také dříve předsedy SVJ s organizací opravy a zateplování paneláku...

Nárůst teplot na Zemi

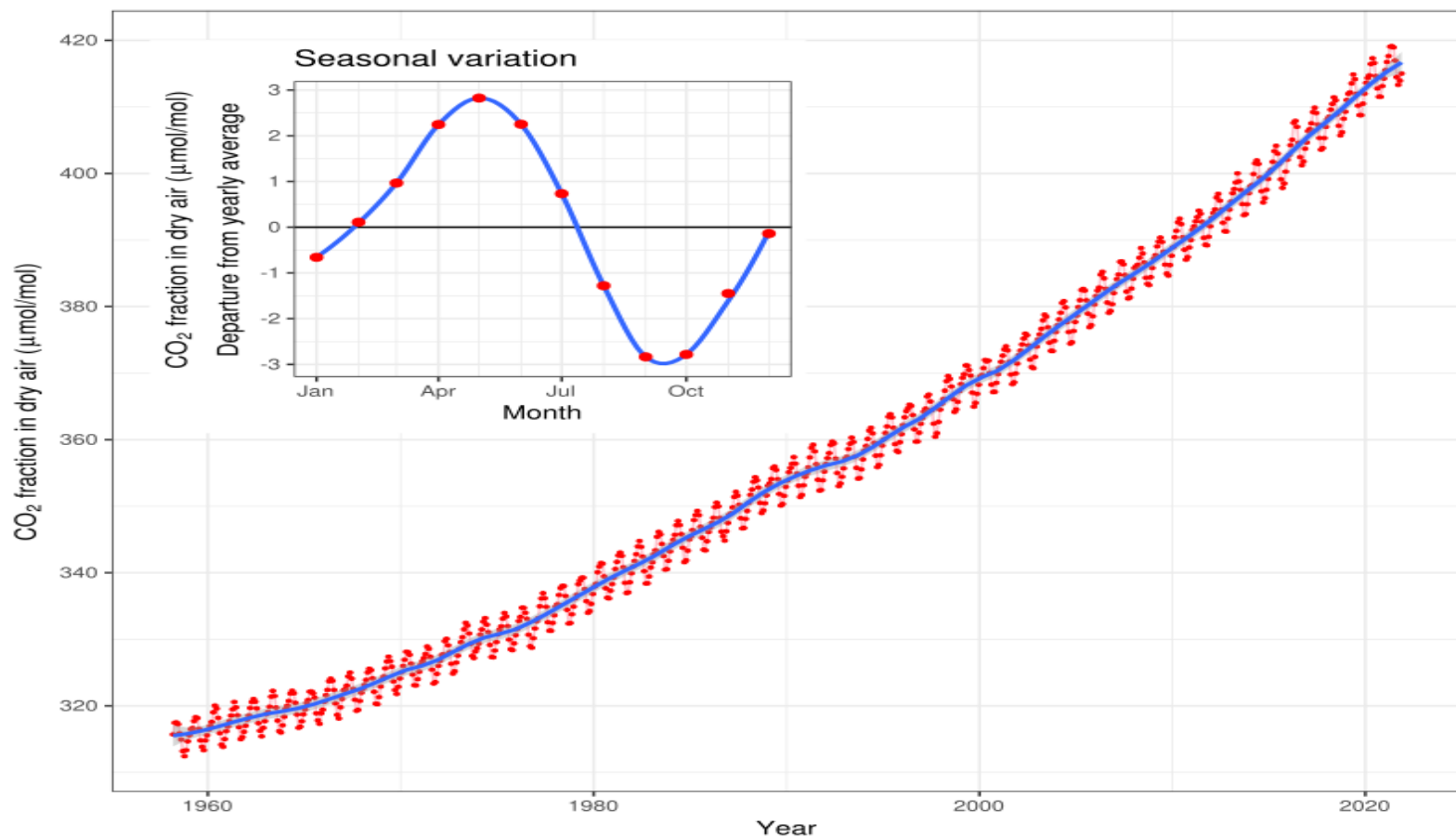
Posledních 12 měsíců – je to úlet, či stupňování?!

Nárůst CO₂ v ovzduší jako příčina

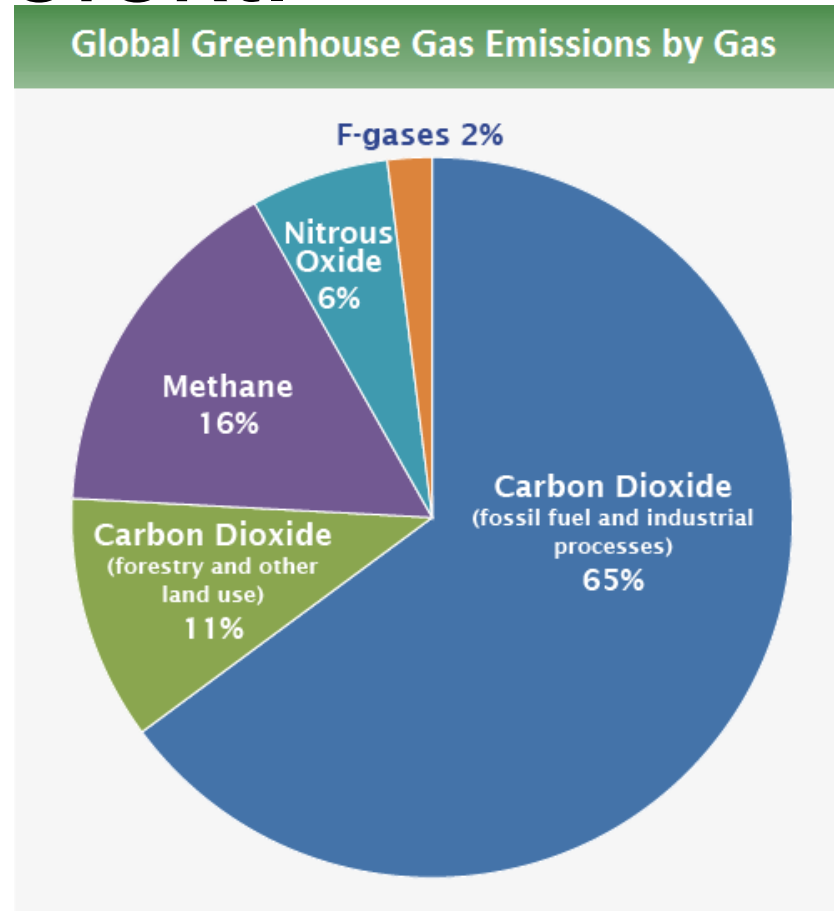
Monthly mean CO₂ concentration

Mauna Loa 1958 - 2021

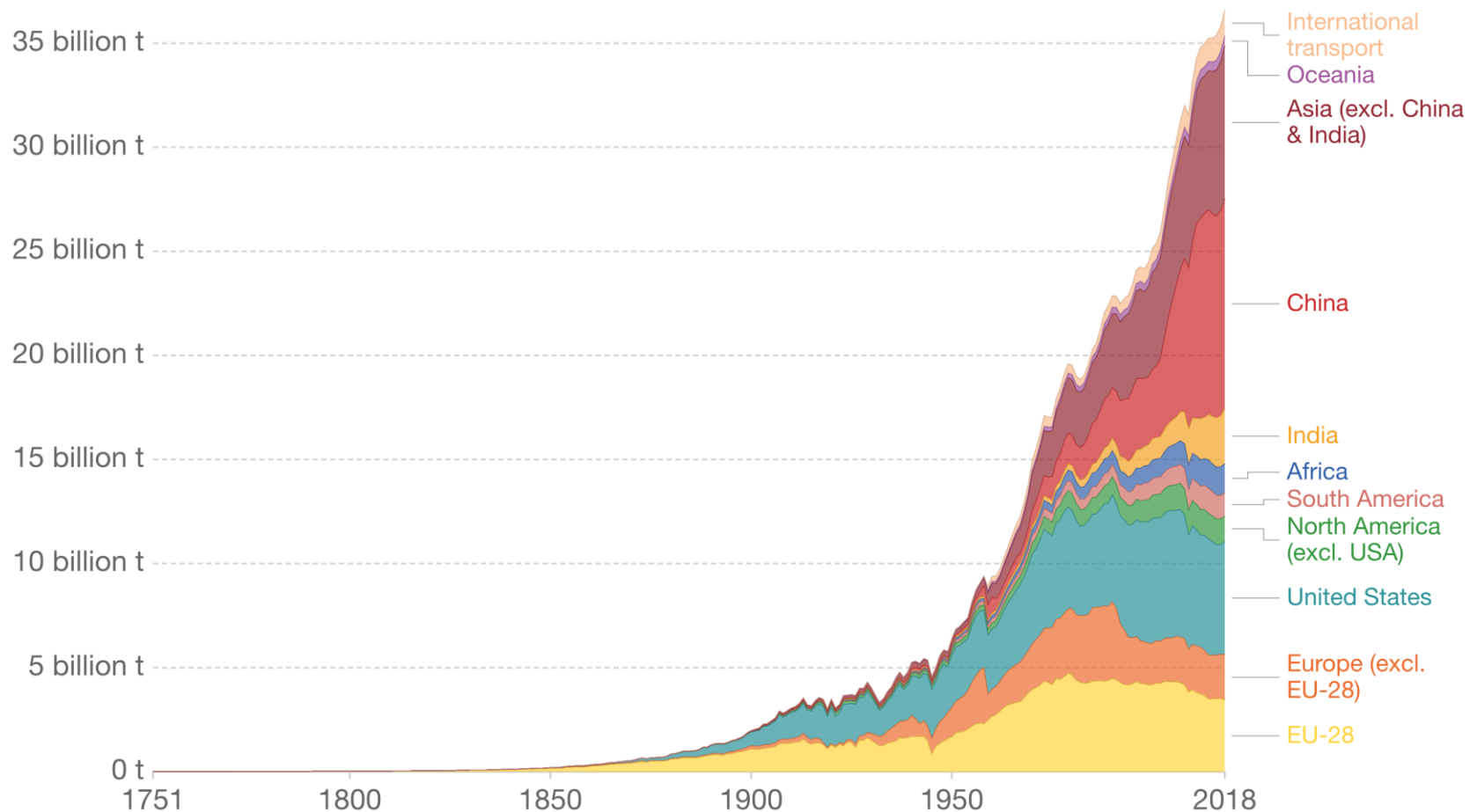

Data : Dr. Pieter Tans, NOAA/ESRL (<https://gml.noaa.gov/ccgg/trends/>) and Dr. Ralph Keeling, Scripps Institution of Oceanography (<https://scrippsco2.ucsd.edu/>). Accessed 2021-12-16 <https://w.wiki/4ZWn>

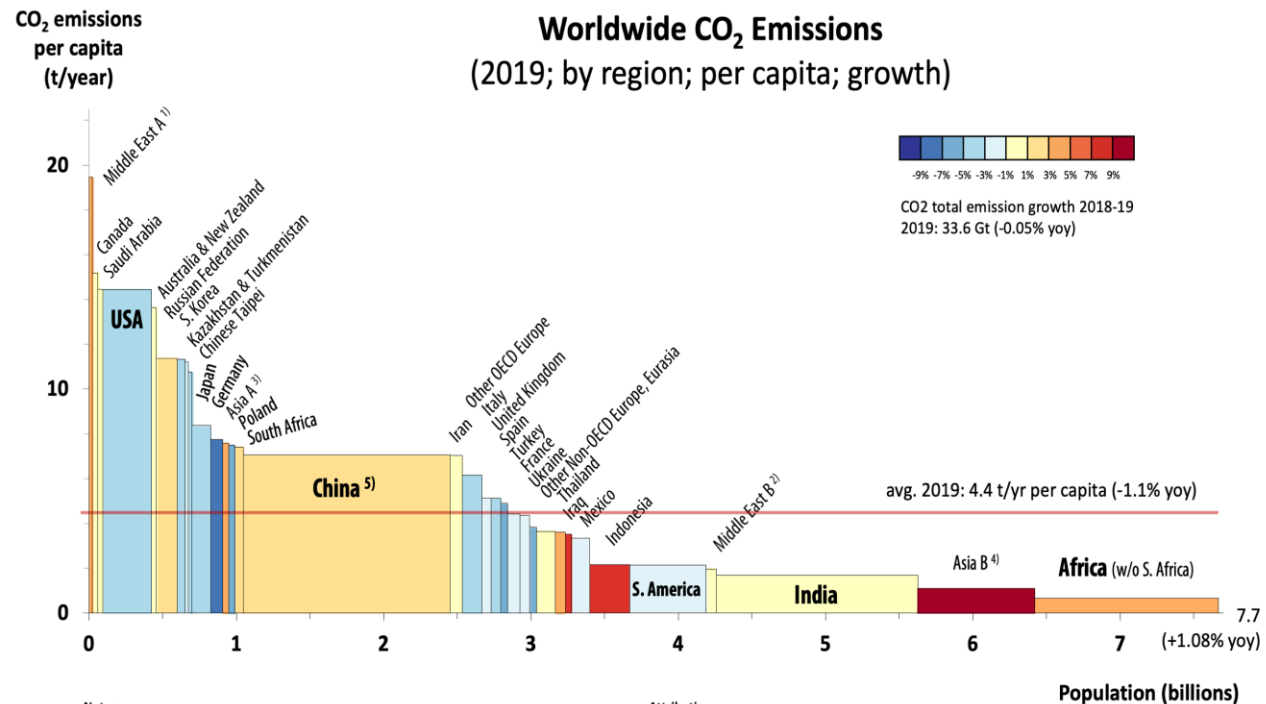
Skleníkové plyny (GHG), jejich přepočtený účinek na zmíněný „skleníkový“ efekt.

Emise CO2 ze spalování fosilních paliv

Emise celkové a na hlavu za jednotlivé národy

Notes:

CO₂ emissions from fuel combustion only; no other greenhouse gases or natural sources; aviation and marine bunkers not shown as territory but included in average and totals.

- ¹ Middle East A: Bahrain, Oman, Kuwait, Qatar, United Arab Emirates
- ² Middle East B: Israel, Jordan, Lebanon, Syrian Arab Republic, Yemen
- ³ Asia A: Brunei Darussalam, Malaysia, Mongolia, Singapore
- ⁴ Asia B: Asia without Asia A, China, India, Thailand, Chinese Taipei, Indonesia, S. Korea, Japan
- ⁵ China: People's Rep. of China, Hong Kong

Attribution:

Based on IEA (2021), "Greenhouse gas emissions from energy", www.iea.org/statistics. All rights reserved; as modified by Thomas Schulz, AQAL Capital GmbH. This map is without prejudice to the status of or sovereignty over any territory, to the delimitation of international frontiers and boundaries and to the name of any territory, city or area. This work is licensed under a Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License.

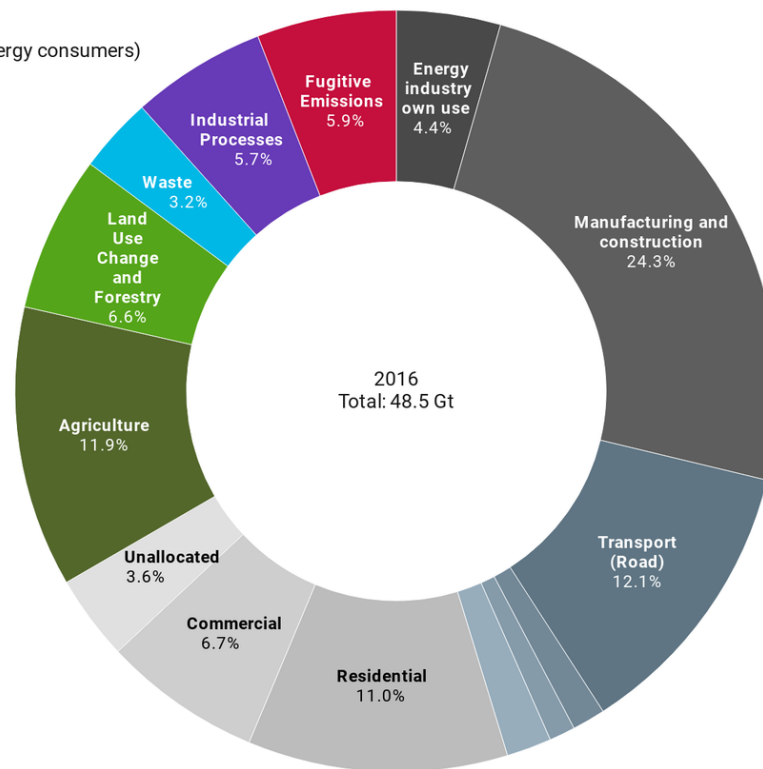
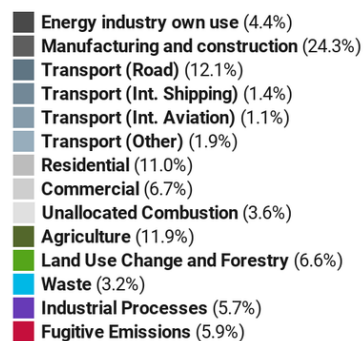
Version:
02-Nov-2021 by Thomas Schulz, AQAL Capital GmbH
<https://aqalcapital.com/2019-worldwide-co2-emissions>

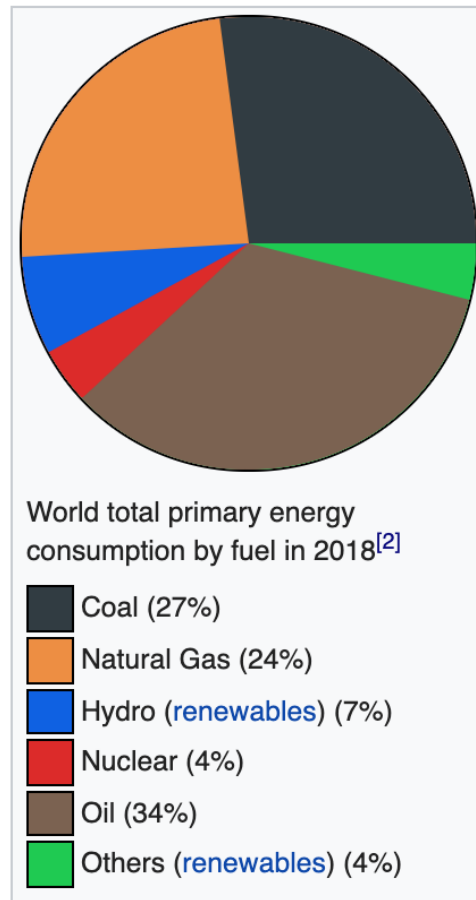
Emise GHG dle sektorů

Global GHG Emissions by Sector

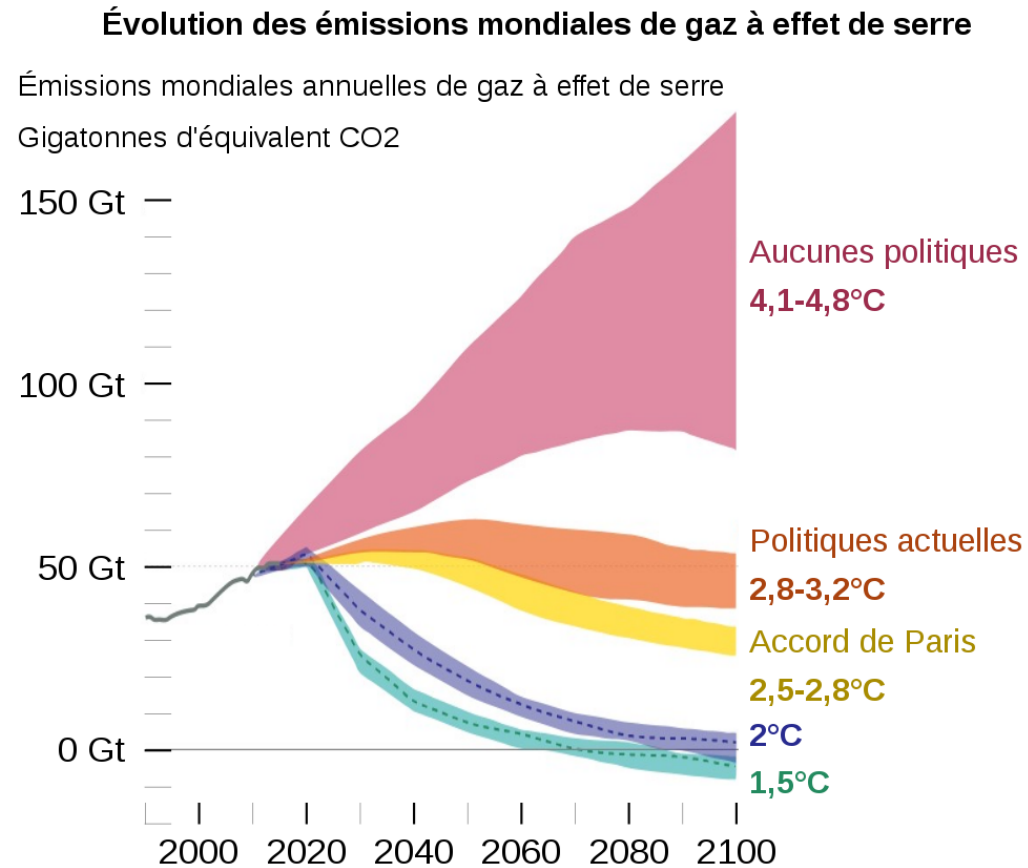
2016 global emissions of greenhouse gases
(fuel combustion emissions attributed to energy consumers)

Fosilní paliva jako zdroj energie

Perspektivy nárůstu teplot do roku 2100 ve vazbě na emise GHG.

Pozitivní role CO₂ na Zemi

- Vydechování CO₂ námi lidmi a obecně živočichy...
- Fotosyntéza rostlin: předělávání CO₂ na kyslík a živiny pro svůj růst.
- Přiměřený „skleníkový“ efekt je potřeba pro zachování přiměřené teploty na Zemi, bez něj bychom zamrzli.
- Zeleň tedy odčerpává CO₂ a předělává jej na biomasu (tu přímo či zprostředkovaně jíme) a O₂.
- Problémem je nadbytek CO₂, nikoli jeho existence.
- Při očekávání jeho růstu...

Důsledky pro Zemi, životní prostředí a lidstvo?

- V různých oblastech světa různé projevy.
- Rostoucí teploty, někde až pekelné horko – suché (Arizona), vlhké (Asie) – tzv. teplota vlhkého teploměru.
- Sucho jako převládající (včetně přívalových dešťů, povodní).
- Možné další změny:
- Tání permafrostu s dalším uvolňováním metanu.
- Krize tropických pralesů (odlesňování, vysychání) a tajgy (požáry).
- Možné změny mořských proudů včetně hlubinných („termohalinní výměník). Paradoxně hrozba krutého ochlazení pro Evropu zastavením Golského proudu ochlazením?
- Runaway effect?

Scénář pro Brno / Jižní Moravu / Česko

- Nárůst průměrné teploty na Zemi jako celku – včetně oceánů a moří – o až 3 C do roku 2100 (to už tu nebudu...)
- Tedy nad oceány +2 C a na pevnině +5 C
- Brno roční průměrná teplota: +9.3 C
- Tedy +14.3 C
- To je Florencie!! Což je možná optimistická představa.
- Dokáže se přizpůsobit tak rychle vegetace: lesy stejně jako zemědělství?
- Zkušenost z doslechu: majitelé a správci lesů nevědí, co sázet...

Lidstvo na Zemi jako ten, koho se to týká.....

- Země průměr 2x6378 km,
- 500 milionů km², z toho 350 mil. km² oceány a 150 mil. km² souš.
- 2023: 8 miliard obyvatel.
- Nárůst od roku 1900 z 1,6 miliardy a 1800 z 1 miliardy!
- Očekávání růstu k 10-11 miliardám.
- Bohaté národy Západu (a nejen) populačně již stagnují. Nicméně stále značný nárůst v podstatné části Asie a zejména v Africe.

Vesmír

- Ano, člověk vstoupil do vesmíru.
- Blíží se okamžik úmrtí posledních 3 astronautů, co byli chvíli na Měsíci. Bez náhrady....
- Pilotované programy jsou náročné a skomírají. Leccos lze automatizovat a tady to má smysl. Udržovat člověka v kosmu při životě je mimořádně náročné. Kosmické léty jsou pak doslova orgií spalování fosilních paliv...
- Vůbec žádné osídlování vesmíru, jak se předpokládalo před desetiletími...
- Vesmír není spása... Ba kdyby byla, tak jen pro „výsadek lidstva“...
- Zůstáváme a zůstávejme oběma nohama na zemi... Obrazně i doslova!!!

Časnost

- A zůstáváme rovněž v naší době.
- Jakkoli je podle všeho nyní globální oteplování problémem, tak Slunce je samozřejmě zdrojem energie a tedy života na Zemi...
- Přestože za miliardy let totéž Slunce Zemi uvaří a pak vypaří...
- Nic ani na tisíciletou říši, natož na věčné časy...
- My zůstáváme v našem čase, s našimi životy, s výhledem 2-3 generací.
- Zde sledované letopočty jsou 2050 a 2100 (tj. za 26, resp. 76 let)
- Vlastně nikdo nedělá vůbec žádné vyhlídky ani do roku 3000!!!

Potřeba snížení a vymezení cílů

- Žádoucí je snížení emisí skleníkových plyn, zjednodušeně při zaměření na CO₂ „dekarbonizace“.
- S ohledem na zhoršující se poměry a setrvačnost působení mají mnozí za to, že musí být výrazná a rychlá.
- Takže se žádá a stanoví klimatická neutralita, tzv. Net zero.
- Postuluje se k roku 2050, tj. za čtvrtstoletí!!!
- Nemusí to znamenat snížení emisí na nulu.
- Možné je totiž vyrovnávání emisí CO₂ vegetací, tedy zvětšení ploch a objemu zeleně na Zemi: kde jsou rezervy?
- Ukládání pod zem či jiná neutralizace?

Globální klimatické právo

- Žádná globální mezinárodní environmentální organizace.
- OSN jako organizace pro mír a bezpečnost.
- Mezinárodní panel pro změnu klimatu (IPCC) jako instituce v rámci OSN.
- Rámcová úmluva 1992.
- Kjótský protokol 1998 – ovšem vstup v platnost teprve 2006.
- Pařížská dohoda 2015, vstup v platnost poměrně rychle...
- Ovšem nadále se projevují meze mezinárodního práva.
- Žádné sankce předpokládané těmito mezinárodními smlouvami.
- Omezený úspěch těchto nástrojů.

Uchopení ze strany Evropské unie.

Podstata a způsob

- Klimatická politika již od 90. let.
- Postupně se vyvíjí v rámci environmentální politiky ES/EU, která sama se postupně vyvinula do široké palety nástrojů a agend.
- Dosavadní klimatická akce: třeba emisní povolenky.
- Vystupňovaná klimatická akce – 2019: klimatická nouze vyhlášená Evropským parlamentem,
- Evropský zelený „úděl“ (European Green Deal) jako politický program (2020) známý široké veřejnosti.
- „Evropský klimatický zákon“ jako harmonogram, resp. jeho korekce....

„Evropský klimatický zákon“ jako harmonogram, resp. jeho korekce....

- Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/1119 ze dne 30. 6. 2021, kterým se stanoví rámec pro dosažení klimatické neutrality a mění nařízení (ES) č. 401/2009 a nařízení (EU) 2018/1999 („evropský právní rámec pro klima“), Úř. věst. L 243, 9. 7. 2021, s. 1–17.

Klimatická nouze

- Vystupňovaná klimatická akce – 2019: klimatická nouze vyhlášená Evropským parlamentem.
- P9_TA(2019)0078 Klimatická a environmentální nouze Usnesení Evropského parlamentu ze dne 28. listopadu 2019 o stavu klimatické a environmentální nouze (2019/2930(RSP))

Jednotlivá opatření

- ETS – emisní povolenky pro velké emitenty (elektrárny apod.)
- ETS 2 – rozšiřování systému na budovy a dopravu
- Rozvoj výroby energie z obnovitelných zdrojů (historie v EU od 90. let)
- Taxonomie pro účely investic.
- Sledování vývoje v zemědělství a lesnictví (LULUCF).
- Potlačování tzv. greenwashing (falešné a nekorektní prohlašování aktivit, produktů za ekologické).
- Zákaz registrace automobilů se spalovacím motorem od 2035.
- Požadavek nových budov jako pasivních, od roku 2050 všechny pasivní kromě výjimek....
- Speciální opatření na metan.
- Obnovování přírody.

ETS – emisní povolenky pro velké emitenty (elektrárny apod.)

- směrnice 2003/87/ES o vytvoření systému pro obchodování s povolenkami na emise skleníkových plynů v Unii
- Ve znění novel.

ETS 2 – rozšiřování systému na budovy a dopravu

- SMĚRNICE EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY (EU) 2023/959 ze dne 10. května 2023, kterou se mění směrnice 2003/87/ES o vytvoření systému pro obchodování s povolenkami na emise skleníkových plynů v Unii a rozhodnutí (EU) 2015/1814 o vytvoření a uplatňování rezervy tržní stability pro systém Unie pro obchodování s povolenkami na emise skleníkových plynů

Energetická náročnost budov

- Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2024/1275 ze dne 24. dubna 2024 o energetické náročnosti budov (přepracované znění) (Text s významem pro EHP), *Úř. věst. L, 2024/1275, 8.5.2024*

Podpora výroby energie z obnovitelných zdrojů (historie v EU od 90. let)

- Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/2001 ze dne 11. 12. 2018 o podpoře využívání energie z obnovitelných zdrojů (přepracované znění), Úř. věst. L 328, 21. 12. 2018, s. 82–209,
- která nahradila Směrnicí Evropského parlamentu a Rady 2009/28/ES ze dne 23. 4. 2009 o podpoře využívání energie z obnovitelných zdrojů a o změně a následném zrušení směrnic 2001/77/ES a 2003/30/ES, Úř. věst. L 140, 5. 6. 2009, s. 16–62,
- která nahradila Směrnicí Evropského parlamentu a Rady 2001/77/ES ze dne 27. 9. 2001 o podpoře elektřiny vyrobené z obnovitelných zdrojů energie na vnitřním trhu s elektřinou, Úř. věst. L 283, 27. 10. 2001, s. 33–40.

Taxonomie pro účely investic.

- Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2020/852 ze dne 18. 6. 2020 o zřízení rámce pro usnadnění udržitelných investic a o změně nařízení (EU) 2019/2088, Úř. věst. L 198, 22. 6. 2020, s. 13–43

Sledování vývoje v zemědělství a lesnictví (LULUCF).

- Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/841 ze dne 30. 5. 2018 o zahrnutí emisí skleníkových plynů a jejich pohlcování v důsledku využívání půdy, změn ve využívání půdy a lesnictví do rámce politiky v oblasti klimatu a energetiky do roku 2030 a o změně nařízení (EU) č. 525/2013 a rozhodnutí č. 529/2013/EU, Úř. věst. L 156, 19. 6. 2018, s. 1–25.

Potlačování tzv. greenwashing (falešné a nekorektní prohlašování aktivit, produktů za ekologické).

- Návrh se dne 22. 3. 2023 se zveřejnil jen v angličtině, teprve po řadě týdnů se zveřejnily překlady do dalších jazyků, nyní tedy Návrh Směrnice Evropského parlamentu a Rady o dokládání a sdělování výslovných environmentálních tvrzení (směrnice o environmentálních tvrzeních), COM/2023/166 final.

Eko-zemědělství (organic farming)

- Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/848 ze dne 30. 5. 2018 o ekologické produkci a označování ekologických produktů a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 834/2007, Úř. věst. L 150, 14. 6. 2018, s. 1–92, Nařízení Rady (ES) č. 834/2007 ze dne 28. 6. 2007 o ekologické produkci a označování ekologických produktů a o zrušení nařízení (EHS) č. 2092/91, Úř. věst. L 189, 20. 7. 2007, s. 1, nahrazující Nařízení Rady (EHS) č. 2092/91 ze dne 24. 6. 1991 o ekologickém zemědělství a k němu se vztahujícím označování zemědělských produktů a potravin, Úř. věst. L 198, 22. 7. 1991, s. 1–15.

Zákaz registrace automobilů se spalovacím motorem od 2035.

- Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2023/851 ze dne 19. dubna 2023, kterým se mění nařízení (EU) 2019/631, pokud jde o zpřísnění výkonnostních norem pro emise CO₂ pro nové osobní automobily a nová lehká užitková vozidla v souladu s ambicióznějšími cíli Unie v oblasti klimatu (Text s významem pro EHP)
- *Úř. věst. L 110, 25.4.2023, p. 5–20 (BG, ES, CS, DA, DE, ET, EL, EN, FR, GA, HR, IT, LV, LT, HU, MT, NL, PL, PT, RO, SK, SL, FI, SV)*

Dekarbonizace letecké a námořní dopravy

- Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2023/2405 ze dne 18. října 2023 o zajištění rovných podmínek pro udržitelnou leteckou dopravu (Iniciativa pro letecká paliva ReFuelEU) (Text s významem pro EHP)
- Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2023/1805 ze dne 13. září 2023 o využívání obnovitelných a nízkouhlíkových paliv v námořní dopravě a o změně směrnice 2009/16/ES (Text s významem pro EHP), *Úř. věst. L 234, 22/09/2023, s. 48—100*

Carbon Border Adjustment Mechanism

- Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2023/956 ze dne 10. 5. 2023, kterým se zavádí mechanismus uhlíkového vyrovnání na hranicích, Úř. věst. L 130, 16. 5. 2023, s. 52–104.

Obnova přírody

- Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2024/1991 ze dne 24. června 2024 o obnově přírody a o změně nařízení (EU) 2022/869 (Text s významem pro EHP), *Úř. věst. L, 2024/1991, 29.7.2024*

Účinnost klimatické reakce

- Skutečně pokles emisí GHG v absolutních číslech v Evropě.
- Rozšíření výroby energie z obnovitelných zdrojů.
- Zavádění elektromobility, zateplování budov.
- Rostoucí pozornost účinkům klimatické změny.
- Udržitelnější životní styl? Vegetariáni, vegani...
- Výsadba nové vegetace?
- Úspěšnější evropské národy: Německo (široce), Dánsko (větrníky).
- Takže spíš jednotlivě než EU. Přínos EU samotné je asi omezený...

Meze úspěchů Evropanů a dalších:

- Deindustrializace přesunem výroby do Číny, Indie apod. v rámci liberalizace obchodu... (WTO a liberalizace 90. let 20. století)....
- Mnohé technologie mají svá úskalí a limity...
- Energetika: fotovoltaika a větrníky jako obnovitelné zdroje (OZE) jsou občasně! Takže destabilizace, nutnost zálohování konvenčními zdroji...
- Elektromobilita? Baterie, nutnost více elektřiny, speciálního materiálu.
- Biopaliva? Nakonec hlavně biomasa / dřevo...
- Izolace budov: pasivní domy? Úkol na řadu desetiletí, u mnohých nemožné...
- Dekarbonizace letecké dopravy je zatím pohádka!

Těžké začátky, či těžké dokončení??

Technologie, úspory, skromnost?

- Obvyklé zkušenosti při dosahování určitých cílů: první třetina svede být jednoduchá, druhá může být náročná, třetí může být skoro nemožná.
- Mnohé národy světa však především hospodářsky rostou, byť některé technologie zavádějí překvapivě úspěšně.
- Většina národů je zatím v první třetině, pokud vůbec začaly.
- Techno-optimismus se ukazuje být přemrštěný a naivní
- Kombinace technologií, úspor a skromnosti jako jediné schůdné řešení...

Sporná jaderná energetika !!!

- Robustní zdroj elektřiny bez emisí CO₂
- Nicméně: katastrofy – Černobyl, Fukušima...
- Co s vyhořelým palivem, které je na tisíce let?
- Nicméně též provozní problémy: dostupnost paliva (Niger), obtížná výstavba nových bloků, problémy s chlazením, problémy s bezpečností.
- Nepřekvapí rozrůznění postojů: též v EU. Trvalý budovatel: Francie... (má díky tomu nízké emise CO₂ na hlavu)...
- energie z termonukleární fúze jako příklad již řadu desetiletí nenaplněných očekávání...

Očekávání nárůstu oproti potřebě omezení...

- Ano, EU a obecně Evropa dosáhly značného snížení emisí GHG.
- Mnohé západoevropské národy mají přesto nadále značné GHG emise na jednotlivce: spoustu úspor odstraní třeba trvajícím rozmachem letecké dopravy...
- Ve světě jako celku je to však jinak!
- Požadavky na snížení: -45% do roku 2030!!!
- Skutečná, realistická očekávání. +16 nárůst!!!
- V globálním Jihu nárůst spotřeby fosilních paliv kvůli modernizaci.
- Stále se ukazuje, že prosperita souvisí se spalováním fosilních paliv.

Demokracie a diktatura

- Demokratické státy čelí omezené podpoře klimatické reakce.
- Je jedno, že se lidé v průzkumech dušují, že se s klimatickou změnou má něco dělat. Podstatné je, co podporují...
- Vyhlášení klimatické nouze – ovšem co to znamená? Má smysl vyhlášovat nouzi na trvalo?
- Diktatura: známé autoritativní režimy jsou snad ještě více devastující.
- Radikální zelená levice: zásadní proměna společnosti a politiky, ale není žádná revoluční síla.
- Profesor Helge Peukert... s jeho návrhy radikálních omezení. Jednoduchá odpověď: „Běžte s tím do parlamentu“.

Zoufalství / účinnost eko-aktivistů

- Klimatickou krizi si jako téma nepřekvapivě osvojila ekologická hnutí.
- Též uvnitř ekologických hnutí však je diferenciací názorů na stav, řešení a styl.
- V posledních letech exaltované protesty typu Extinction rebellion (XR).
- Bizarní formy protestů: například útoky na obrazy v galeriích (naštěstí chráněné skly).
- Stay Grounded ve své blokádní formě? Letecká doprava je opravdu problematická....
- Postižitelnost? Stačí často uložit odškodnění...
- Zásadní však je, jaké mají tyto protesty účinek?
- (Jaký účinek měl Jan Palach v roce 1969?)

Klimatická litigace (soudní spory)

- Proti státům a velkým producentům energií či dalším podnikům?
- V některých zemích úspěš, v jiných nikoli.
- V Česku Nejvyšší správní soud rozředit rozsudek MS Praha – bez zájmu veřejnosti.
- Nyní Evropský soud pro lidská práva (při Radě Evropy, nikoli EU, pro širší okruh států) vyhověl stížnosti Klima-Seniorinnen v. Švýcarsko.
- Kalifornie v. Shell et al... Jako právnícké chucpe?
- V posledních desetiletí soudy v mnoha zemích, ba ty mezinárodní, do řady záležitostí.. Tzv. aktivismus...
- Mohou však soudy diktovat společnosti tak zásadní politiku ?!

Evropská unie a její stav

- Jedinečná nadnárodní organizace.
- Ovšem vážné multi-krize EU (přehled: dluhová a měnová krize, migrační/azylová, krize zahraniční a obranné politiky (též NATO), krize demokracie a právního státu (též Rada Evropy), subnacionální a supranacionální separatismus (Brexit), covid pandemie, energetická krize ...
- Rozpor mezi evropskými národy/státy a nadnárodní elitou.
- Technokratické řízení EU bylo vždy, ale ukazuje se obtížně udržitelné...
- Ovšem nemožnost federalizace. Absence prosazování státem...
- Všechny důsledky též pro klimatickou reakci.
- Jak dopadly volby do Evropského parlamentu v červnu 2024? Nárůst euroskeptických stran, ale široká koalice se zmenšenými G-L zachránila předsedkyni Leyen.

Česko a Češi

- Česko je smluvní strana příslušných globálních úmluv a členem EU.
- Nicméně vlastní iniciativu nevyvíjí.
- Vysvětlitelné politickou a socioekonomickou a mentální pozicí.
- Česko je periferní zemí vyspělého světa: politicky, sociálně, ekonomicky... Češi třicet let doháněli a dohánějí západní blahobyť – a jsou v tom různě úspěšní. Ti méně vidí a chtějí následovat ty více.
- Hluboká skepse a časté odmítání EU...
- V tuzemsku vlastně klimatická akce = akce EU: prohlubuje odcizování post-socialistických států od jádra.

Schopnost ovlivnění zbytku lidstva?

- Evropská unie + podobné vyspělé státy: 1.5 miliardy obyvatel.
- EU vyjadřovala ambici být klimatickým šampionem.
- Stává šampionem v deindustrializaci: leč je to vsutku lákavé?
- Co USA + další bohaté „bílé“ a „žluté“ národy?
- Co jednotlivé další velmoci a jejich chování: Čína, Indie, Rusko apod?
- Co středně vyspělé země latinské Ameriky či blízkého Východu?
- Chudší země, zejména Afrika?
- Očekávání modernizace, odmítnutí odpovědnosti odůvodněné nízkou současnou „uhlíkovou stopou“, natož její minulostí.

Individuální a kolektivní psychologie

- Hrozba klimatické změny je obtížně představitelná: každoroční proměny léto-zima a všeliké výkyvy jsou výraznější...
- Nedivme se, že mnozí popírají či zlehčují – též s ohledem na ukládané či zamýšlené požadavky a omezení.
- Česko je zemí mírného pásu, takže zde trendy nejsou extrémní...
- Osobně ji vnímám vlastně hlavně jako „běžkař“ – to je můj klimatický žal... Co čeští zemědělci či zahrádkáři? Co sucho, kůrovec, požáry...
- Klimatická krize je nadto dobrým příkladem „tragédie obecní pastviny“. Je snadné být „černým pasažérem“ v úsilí dekarbonizovat. To pak vyvolává nechuť těch, od kterých se omezení žádají.

Gradace problémů

Globální Jih

- Může přijít hlad v přelidněných národech globálního Jihu.
- Nestabilita, násilnosti, války....

Globální Sever

- Vnímaný pokles úrovně v zemích globálního Severu: daný růstem nákladů, už nyní...
- Populistické vzepětí v zemích globálního Severu... tj. permanentní blokace e snah eco-friendly elit, vzájemná frustrace a agrese...

Války jako konec snah

- Usiluje někdo při vedení války o uhlíkovou neutralitu?
- Armády po celém světě si vymohly, že na ně se omezení vztahovat nebudou.
- Jistě, moderní technologie války mění: nyní drony, zpravodajství apod.
- Ale elektro-tank? Elektro-stíhačka?
- Když začne válka, tak jdou ohledy pochopitelně zcela stranou...
- Jakou má asi uhlíkovou stopu probíhající rusko-ukrajinská válka?!
- Lze předpokládat, že Rusové ostentativně přehlížejí a Ukrajinci Západu slibují nesplnitelné....

Covid = sprint / klimatická krize = maraton

- Zde předesílám angažmá mezi „zavírači“ [Naši odborníci » Iniciativa Sníh \(iniciativa-snih.cz\)](https://iniciativa-snih.cz)
- Největší drama posledních let byla pandemie covid-19....
- Nutnost distancování: lockdowns, testování, izolace, karantény.
- Obtížnost prosazení změny a její udržení: týdny, měsíce?, roky??
- Nakonec stejně „promoření“, jen při různé úmrtnosti...
- Zero covid se ukázal být neúnosný (nakonec to pustila též Čína...).
- Určité dosud běžné chování je škodlivé.
- V případě klimatické krize se nadto předpokládá trvalost změny chování.
- Přitom neblahé změny tak jako tak nastanou, už nastávají...

Přízemní počítání

Zkušenost z organizace opravy a zateplení paneláku (Brno-Komín, ulice Čoupkových 18,20, 16 bytů, celková cena cca 5 milionů).

- Musíme vědět, v jakém stavu to je, jaké jsou naše možnosti a meze.
- Je třeba sledovat individuální „uhlíkovou“ stopu.
- Je třeba mít měřítka a pořád přeměřovat a přepočítávat.
- Pořád se bude něco na takovém měření a počítání zpochybňovat...
- Důraznější požadavky a omezení budou mít vedle žádoucího účinku též všeliké vedlejší.
- Promění se ceny lecčeho, vesměs nahoru. Zejména ceny elektřiny jsou významné pro cokoli dalšího...

Obtížnost požadavků a omezení

- Jenom tak lze rozložit zátěž tak, aby byla únosná a přijatelná.
- Jenom tak lze zorganizovat zásadní proměnu hospodářství a našich životů, která se jeví být potřebná.
- Nemohou být nafoukaní osvobození: typu nový britský „ekonomarcha“ Karel je totiž hlavně král všech pokrytců...
- Tak jako tak to bude otravné: asi jako stárnoucí pacient trpící několika chorobami zároveň, který bere řadu léků, musí leccos sledovat...
- A vlezlé: protože se budou muset prosazovat prosazovat mezi námi navzájem, ať už národy, nebo jednotlivci...

Morálně- religiózní dodatek

- Původně předneseno na půdě Českobratrské církve evangelické...

Morální vyhodnocení a podobnost s náboženstvím

- Běžné činnosti jsou problematické – postupně se ukazují být...
- Je nás na planetě prostě hodně.
- A k tomu chceme blahobyt a zhusta míře jej dosahujeme – a zástupy dalších by ještě chtěly dosáhnout: jen se jim to dosud nedařilo...
- Každý je tak klimatický hříšník.
- Přitom ovšem různě: osobní „uhlíková stopa“ je velmi rozdílná...
- Hřích je dědičný: od předků více generací – za posledních 150 let...
- Moralizování Zelených a metropolitních progresivních elit, ovšem zhusta ve stylu „Káže vodu, pije víno“ či „Když nemají na chleba, tak ať jedí koláče“
- Alergická reakce mas ve všelikých podobách včetně popírání...

Wokeismus jako politická ideologie s náboženskými rysy

- Climate-friendly póza (často nikoli faktické reakce) vedle multikulturalismu (včetně anti-kolonialismu) a vedle LGBTQIA... (jako antiteze tradičního požadavku cudnosti).
- Wokeism (progresivistický liberalismus, ba neomarxismus): politická ideologie... Někteří kritici říkají, že líbivá nadstavba ekonomického neoliberalismu - pro svatouškovské dcerky kapitalistů...
- Ony politické ideologie se prolínají s náboženstvími více, než jsme v prostředí náboženské svobody a stáhnutí se náboženských menšin zvyklí... Ba při nenáboženskosti značné části obyvatel Západu je nahrazují....
- Na univerzitách to už máme dokonce v jinak nezasaženém Česku...
- Koho wokeism štve, tak zahrne též klimatickou reakci či rétoriku, a to zvláště rád, protože je otravná a vlezlá...

Sekulární katastrofické scénáře / apokalyptika

- Války, nepokoje, hlad, nemoci, smrt...
- Též ty dřívější měly leckteré environmentální souvislosti, ty vnímáme víc zpětně... Nyní jsou trendy celosvětové a hlavně změřené...
- Regres (úpadek) lidstva je prostě myslitelný, byť v podobě kolapsu civilizace, nikoli vyhynutí lidstva....
- Hmotná „spása“: Co kdyby ta fosilní paliva prostě rychle došla? Měla podle určitých dřívějších předpovědí dojít, ale nyní se tak nezdá...
- Katastrofické scénáře.
- Doposud jsme míjeli náboženství... Apokalyptika byla vždy:

Křesťanství a klimatická krize/reakce

- Mesiánské naděje Židů...: země (erec) prostá válek pro Izrael.
- Křesťanství: přeznačení k posmrtnému životu a individualismu (nejen) křesťanstvím: Ježíš jako vykupitel všech – univerzalistický či selektivní (jen věřící v dogmata ve správném katalogu, logickým extrémem kalvinismus), ale stejně naděje na druhý příchod na Zemi...
- V Česku je křesťanství menšinové a postrádá autoritu...
- Leč v ČCE by mohly být postoje známé: liberální církve v Evropě se přitakají globálnímu zelenému mainstreamu.
- Postoje amerických evangelikálů a fundamentalistů (a jejich českých „rozhodných bratří“) vůči klimatické změně a nárokům z nich vyplývajících jsou jiné. Teď volí Trumpa a denial, protože kulturní války... A stejně přijde apokalypsa a konec světa...